

Камишникова Евеліна Вікторівна
доктор економічних наук, професор,
професор кафедри економіки підприємств;

Деордиця Олексій Олександрович
аспірант кафедри економіки підприємств,
Державний вищий навчальний заклад
«Приазовський державний технічний університет»

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-367-8-6>

РОЛЬ ІТ-СЕКТОРУ У ПІСЛЯВОЄННОМУ ВІДРОДЖЕННІ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Рецепт реконструкції кожної країни різний і залежить від її економічних, геополітичних і навіть культурних особливостей у довоєнний період, а також від вибору пріоритетів у формуванні нового порядку денного економічного зростання та відновлення. Формування програми відновлення України в постконфліктний період має включати напрямок зростання ІТ галузі.

ІТ-індустрія є лідером експорту послуг в Україні, у довоєнний період вона генерувала понад 4% ВВП. В абсолютному вираженні доходи від експорту ІТ-послуг у 2021 році досягли 6,8 млрд доларів, що перетворило Україну на одного з найбільших експортерів ІТ-послуг у Європі. При збереженні тенденцій, що склалися до війни, прогнозувалося, що Україна подвоїть ці доходи за чотири роки. До початку повномасштабної війни Україна була одним із європейських лідерів за рівнем розвитку сфери відкритих даних (6 місце в рейтингу European Open Data Maturity 2021). За оцінками експертів, на ринку праці працювало близько 5000 ІТ-компаній. ІТ-галузь активно залучала інвестиції для розвитку на загальну суму в середньому 300-700 млн доларів на рік [1]. До 2021 року український ІТ сектор зростав стрімкими темпами за кількістю компаній-розробників програмного забезпечення, висококваліфікованих спеціалістів, стартапів, відомих у всьому світі.

З моменту початку повномасштабної війни ІТ-сектор продемонстрував високий рівень життєздатності, коли 85% компа-

ній повністю відновили діяльність. Відповідно до даних Національного банку України, за підсумками 2022 р. ІТ ринок приніс економіці України рекордні 7.34 млрд дол. США експортної виручки, що на 400 млн дол. США, або 5.8 % більше, ніж у 2021 р. [2].

Водночас процеси внутрішнього та зовнішнього переміщення стали складними та вплинули на стабільність галузі. Близько 20% ІТ-фахівців уже переїхали за кордон, а 43% все ще мають наміри мігрувати [3]. Найбільше постраждали компанії, які працювали виключно з українським ринком.

Незворотний потік ІТ-еміграції несе найбільші ризики для майбутнього української галузі, загрожуючи як втратою податкового резидентства в Україні для ІТ-фахівців, які виїхали за кордон, так і інтелектуальним відтоком. Такий процес може негативно вплинути на темпи розвитку ІТ-індустрії в Україні протягом наступних 2-3 років.

Водночас спостерігається зростання попиту на державні послуги, зокрема електронні, з огляду на обставини переміщення, втрати документів тощо. Чимало державних інформаційних ресурсів піддавалися DDoS-атакам. Високий рівень загроз у кіберпросторі вимагає швидкого реагування, готовності технічних засобів і спеціалістів [4].

Цифровізація стане неодмінною складовою процесу реконструкції та модернізації економіки. Розвиток інформаційних систем і технологій має важливе значення для забезпечення зростання будівельної галузі, яка є центральною у післявоєнній відбудові України. Впровадження інформаційних технологій передбачає автоматизоване проектування, автоматизацію операційних процесів безпосередньо при будівництві та введенні об'єкта в експлуатацію, цифровізацію процесів управління, подальше обслуговування майна, що вже знаходиться в експлуатації. Розрахунок будівельних конструкцій за допомогою сучасного програмного забезпечення для автоматизації проектування має величезний потенціал для сприяння відновленню країни після припинення військових дій [5].

Для того, щоб ІТ-сектор став одним із локомотивів відновлення української економіки, доцільно впровадити конкретні заходи. Головним чином, розвивати інфраструктуру, яка допоможе ІТ-компаніям знайти доступ до швидкого венчурного капіталу,

сприяти ІТ-спеціалістам у питаннях співпраці з іноземними партнерами, підтримувати пільговий режим оподаткування з метою звернення потоків ІТ-міграції в Україну та сприяння конкурентоспроможності ІТ-компаній. Акцент на розвиток людського капіталу через створення різноманітної інфраструктури та залучення грантів й фінансування має стати одним з найважливіших факторів технологічного розвитку ІТ-сектору у повоєнний період.

Список використаної літератури:

1. Ukraine IT Association. 2022. Ukraine IT Report 2021. URL: <https://drive.google.com/file/d/1LujaT9pHEGhgprRojfmlZgQikkyillbE/view>
2. Український ІТ-експорт досяг у 2022 році рекордних \$7,3 млрд. Чому це насправді не дуже добра новина. 2022. URL: <https://forbes.ua/innovations/ukrainskiy-it-eksport-dosyag-u-2022-rotsi-rekordnikh-73-mlrd-chomu-tse-naspravdi-ne-duzhe-dobra-novina-31012023-11420>
3. Lviv IT Cluster. 2022. IT Research Resilience. URL: <https://itcluster.lviv.ua/en/projects/it-research/>
4. Matviienko-Biliaieva G., Krasnorutsky O., Salionovych L., Volyk S., Larina T. The importance of digitalization in the post-war recovery of the economy. 2023. *New Economy*. Vol. 1. No. 1. P. 42–63.
5. Zhyhlo A., Tkachenko R., Cirella G.T., Morkovska N., Yakymenko O., Viatkin K. Innovation in Ukraine's Construction and Postwar Recovery: The Transformative Power of Information Technology. In: Cirella, G.T. (eds) *Handbook on Post-War Reconstruction and Development Economics of Ukraine. Contributions to Economics*. Springer, Cham, 2024. DOI: https://doi.org/10.1007/978-3-031-48735-4_24